

administrative and other public services, ensure access to mobile and fixed-line internet, and improve cybersecurity and the functioning of critical infrastructure in general. The business models of the world's largest companies are aging and no longer provide the same source of value to consumers and guarantee large profits as they used to. New technologies, including digital platforms, are inevitably becoming a source of transformation for business ecosystems. The digital economy is already changing consumer preferences and production methods, and it is capable of disrupting entire sectors of the economy.

LIST OF REFERENCES

1. Fischuk, V. and Matiushko, V., Cherniev, Ye. (2020). Ukraine 2030E – a country with a developed digital economy. *Ukrainian Institute of the Future*. Available at: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>, last accessed 2016/11/21 (accessed April 08, 2025).

2. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade (2025). *European Commission*. Available at: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-digitalcompass-2030_en.pdf (accessed April 08, 2025).

3. Cherep, O., Dashko, I., Bexhter, L. and Pidlisnyy, R. (2024). «Advantages and challenges of digitalization of the Ukrainian economy». *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. Vol. 9, № 1, pp. 131–135. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-21>

Семенова В. Г.

д-р екон. наук, професор кафедри фінансів
Одеського національного економічного університету

Андросова М. О.

магістрант ОП «Управління публічними фінансами»
Одеського національного економічного університету

ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Вступ. У сучасних умовах глобальної цифровізації економіки фінансові інновації стали визначальним чинником розвитку як окремих підприємств, так і національних економік загалом. Цифрові технології активно трансформують традиційні фінансові системи, сприяючи створенню нових продуктів, послуг, бізнес-моделей та способів взаємодії між суб'єктами ринку. Фінансові інновації проявляються в розвитку фінтех-компаній, появі нових платіжних систем, запровадженні криптовалют, блокчейн-технологій, використанні штучного інтелекту для оптимізації фінансових процесів. Вони істотно змінюють роль класичних фінансових інститутів та актуалізують потребу в адаптації державної політики і регуляторного середовища до нових викликів. Дослідження фінансових інновацій в умовах цифровізації є важливим для розуміння динаміки сучасного фінансового ринку, прогнозування його подальшого розвитку та формування стратегій успішної інтеграції новітніх технологій у фінансову практику.

Мета роботи. Метою роботи є теоретичне обґрунтування сутності фінансових інновацій в умовах цифровізації економіки та характеристика основних видів сучасних фінансових інновацій.

Основна частина. Фінансові інновації – це нові або вдосконалені фінансові продукти, послуги, процеси чи інститути, які створюються з метою підвищення ефективності фінансової системи, розширення можливостей доступу до фінансових ресурсів і оптимізації фінансових потоків. Вони охоплюють як технологічні нововведення (наприклад, впровадження цифрових платіжних систем), так і організаційні зміни у функціонуванні фінансових ринків і установ [1]. За визначенням Т. Біссмара та М. Трау, фінансова інновація є процесом створення та впровадження нових фінансових інструментів, ринків і практик, що сприяють більш ефективному розподілу ресурсів в економіці [2].

В умовах цифровізації економіки фінансові інновації набувають нового змісту: цифрові технології стають базисом для створення принципово нових фінансових продуктів і моделей взаємодії. З'являються цифрові валюти, мобільні платформи для банкінгу, краудфандингові сервіси, смарт-контракти, децентралізовані фінансові системи (DeFi), що змінюють не лише фінансову інфраструктуру, а й саму природу фінансових відносин. З позиції Європейського центрального банку (ЄЦБ), цифровізація фінансів сприяє зростанню конкуренції на фінансовому ринку, підвищенню якості послуг для споживачів, але водночас висуває нові вимоги до регулювання і кібербезпеки [3].

В умовах цифровізації економіки фінансові інновації проявляються у широкій різноманітності форм і напрямів. Основні приклади сучасних фінансових інновацій наведені у табл. 1.

Таблиця 1 – Основні види сучасних фінансових інновацій

Рік	Банк або організація	Характеристика інновації
2017	Monobank	Перший в Україні мобільний банк без відділень. Monobank пропонує клієнтам повноцінний банківський сервіс через мобільний додаток, включно з відкриттям рахунків, випуском карт, кредитуванням, кешбек-програмами та інвестиційними продуктами. Весь процес обслуговування здійснюється онлайн, що знижує витрати банку і дає змогу пропонувати кращі умови клієнтам
2016	Prozorro	Електронна система публічних закупівель, яка забезпечує повну прозорість тендерних процедур в Україні. Prozorro дає змогу всім охочим бачити всі етапи закупівлі онлайн, зменшуючи рівень корупції та підвищуючи конкуренцію серед учасників. Це важливий приклад впровадження технологій для підвищення ефективності державних фінансів
2015	Kuna.io	Перша в Україні криптовалютна біржа, що забезпечує купівлю, продаж і обмін цифрових активів. Kuna.io створила безпечну інфраструктуру для операцій із криптовалютами в Україні, стимулюючи розвиток фінансових технологій і поширення цифрових активів серед бізнесу та населення
2022	Дія.City	Спеціальний правовий режим для ІТ-компаній в Україні, який включає податкові пільги, гнучкі умови працевлаштування та захист прав

Рік	Банк або організація	Характеристика інновації
		інтелектуальної власності. Дія.City створює сприятливе середовище для розвитку фінансових технологій (FinTech), стимулюючи появу стартапів у сфері цифрової економіки
2020	Weld Money	Українська фінтех-компанія, яка створила платформу для миттєвих криптовалютних оплат через традиційні банківські картки. Weld Money інтегрує криптовалюту у повсякденні фінансові операції, даючи змогу оплачувати товари і послуги з криптогаманця без складних процедур обміну
2022	UNHCR (Агентство ООН у справах біженців)	В умовах війни в Україні UNHCR впровадило цифрові рішення для грошової допомоги через банківські рахунки та мобільні додатки. Виплати адресної допомоги здійснюються безпосередньо на картки постраждалих, що забезпечує швидкість, прозорість і мінімізацію витрат на адміністрування гуманітарної допомоги

Джерело: сформовано автором на основі джерела [4]

Висновки. Фінансові інновації в умовах цифровізації економіки змінюють структуру та функціонування фінансового сектору. Приклади таких інновацій в Україні та світі, як Monobank, Prozorro, Prozorro.Sale, Kuna.io, Дія.City, Weld Money та ініціатива UNHCR із цифрових виплат, демонструють різні напрями розвитку – від мобільного банкінгу до криптовалютних сервісів і прозорих державних закупівель.

Впровадження зазначених інновацій сприяє розширенню доступу до фінансових послуг, підвищенню прозорості та ефективності фінансових операцій, розвитку фінансової інклюзії та стимулюванню економічного зростання. Водночас цифровізація фінансів формує нові виклики у сфері кібербезпеки, регулювання та забезпечення фінансової грамотності, що обумовлює необхідність комплексної модернізації фінансової системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Циганова Н. Фінансові інновації та їх роль у розвитку інноваційного підприємництва. *ResearchGate*. 2017. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/25360/N_Tsyganova.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 27.04.2025).
2. Bank for International Settlements. URL: <https://www.bis.org> (дата звернення: 27.04.2025).
3. European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html> (дата звернення: 27.04.2025).
4. Ukrainian fintech catalog 2024. *Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній*. URL: https://fintechua.org/catalog_2024eng. (дата звернення: 27.04.2025).